

การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว”

The Development of Teaching and Learning Innovation by Using Instructional Media for Enhancement of Learning Achievement towards Tourism Product

ปวีรสรต สมนึก*

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์รายละเอียดของวิธีการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ด้วยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก และ (3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สื่อวีดิทัศน์ วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาและใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า (1) วิธีการสอนแบบปกติ มีข้อดีคือ เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลาน้อย เมื่อเทียบกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ ใช้กับผู้เรียนจำนวนมากได้ สะดวก ไม่ยุ่งยาก และถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก ส่วนข้อจำกัดคือ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทน้อย จึงอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการบรรยาย อาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจผู้เรียน ผู้เรียนอาจขาดความสนใจ และถ้าผู้สอนขาดการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม ผู้เรียนอาจเกิดความไม่เข้าใจ และไม่สามารถซักถามได้ ถ้าผู้บรรยายไม่เปิดโอกาส นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีสอนที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก มีข้อดีคือ ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น สามารถจำได้มากและนานขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้ และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ส่วนข้อจำกัดคือ การขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเท่ากับการเข้าร่วมกิจกรรมแบบเข้าชั้นเรียนปกติ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยสื่อวีดิทัศน์สูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ (3) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลักอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.79

คำสำคัญ: นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์, การพัฒนา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

*อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ABSTRACT

This study aimed to (1) analyze perspectives of traditional teaching and teaching by instructional media to improve the tourism product knowledge in the tourism marketing class, (2) compare learning achievement of the two group of experiment and control students of the two teaching methods, and (3) explore satisfaction levels, among experiment groups of students by instructional media. Survey questionnaires, achievement test, and instructional media were applied for data collection. Furthermore, descriptive analysis and statistics such as arithmetic mean, standard deviation, and t-test were employed of data analysis. The research found that (1) The traditional teaching spend lesser time, uncomplicated when applying for a class with a large number of students and several knowledge sources, however, the students play insignificant roles and feel uninterested towards the lesson if the teachers are unskillful. In addition, the students may not understand and In contrast, not able to ask right question if the teachers hold inconsistent teaching designs and plans. In contrast, the traditional teaching can not meet the needs and the differences of the students while the instructional media could better develop their learning quality and their participation in learning and cognitive processes. However, the students might lack the learning skill to live together than those who learned in the traditional class; (2) The students learning with instructional media performed the higher average test points than those learning with the traditional teaching with statistics significantly at .001 and (3) The students' satisfaction towards the instructional media teaching is at high level with the average at 3.79.

Keywords: Innovation of teaching and learning by using instructional media, Development, Learning achievement

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมากเพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จตามที่บุคคลนั้นๆได้คาดหวังเอาไว้ ครูผู้ให้การศึกษา แก่เยาวชนมีหน้าที่ให้การศึกษา สั่งสอน อบรมบ่มนิสัยให้แก่บุคคลเหล่านั้นๆ ทั้งในด้านวิชาความรู้ ทั้งในด้านจิตใจและความประพฤติ คุณภาพของผู้เรียนนั้นนอกจากจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในตัวผู้เรียนเอง เช่น ความพร้อม สติปัญญา เจตคติ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แล้ว กระบวนการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ เข้าใจในสิ่งที่ต้องการให้รู้ การส่งเสริมให้ผู้สอนได้เข้าใจถึงแนวทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็น

อย่างยิ่ง สุมิตร คุณานกร (2542) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนมิได้หมายถึง การให้วิชาความรู้หรือเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยให้เด็กได้คิด โดยการถามคำถามเด็ก การแนะนำแนะแนวเพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหา การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กด้านต่างๆ และนอกจากนี้ ทิศนา ขัมมณี (2552) ยังได้กล่าวไว้ว่า การสอนคือ การที่บุคคลผู้หนึ่ง(ครู)นำเอาความรู้สึนึกคิดและชีวิตของตนเองมาเผยแพร่ให้อีกบุคคลหนึ่ง(ผู้เรียน)ทราบ เพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณาและเลือกสรรเอาคุณสมบัติ ทักษะ และค่านิยมที่จับใจมายึดถือเป็นของตนเองและปฏิบัติตาม

การที่ครูจะสามารถปฏิบัติงานการสอนได้ดีขึ้นอยู่กับความสามารถในการผสมผสานกับศาสตร์อื่นๆว่าด้วยการสอนกับศิลปะของการสอนเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการสอนสูงสุด ซึ่งวิธีสอน/เทคนิคการสอนของครูไม่สามารถกล่าวได้ว่าวิธีใดเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด เพราะการเรียนการสอนนั้นจะต้องขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องตัดสินใจเลือกวิธีการสอนตามความเหมาะสมของสภาพที่เป็นอยู่ควรนำเทคนิคต่างๆ มากระตุ้นและปลุกเร้าเพื่อเลือกความสนใจของผู้เรียนโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้ และการเลือกวิธีการสอนนั้นผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียนกับแต่ละสถานการณ์ และแต่ละสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการสอนมีหลากหลายรูปแบบ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการสอนแบบใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นรูปแบบที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง จากการสังเกต การนำข้อมูลมาอธิบาย พยากรณ์ ทดสอบ และการนำความรู้ไปใช้ จึงทำให้ระบบการสอนแบบใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นการสร้างคุณภาพให้ผู้เรียนในลักษณะเสริมทักษะ เป็นวิธีเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (ชนาธิป พรกุล. 2554) การเรียนการสอนวิชาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวของนักศึกษาวิชาเอกการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 2 เรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” มีความท้าทายสูงขึ้นมาในปัจจุบัน เนื่องจากการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ มีอาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้บรรยายโดยใช้สื่อเพาเวอร์พอยท์ และเอกสารประกอบการสอนนั้น เป็นสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นชินอยู่แล้ว กอปรด้วยโดยลักษณะเนื้อหาของรายวิชาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว เป็นไปในลักษณะที่ต้องอาศัยทักษะทั้งด้านความจำและการคิดวิเคราะห์อย่างมาก ทำให้ผู้เรียนเกิดอาการเบื่อหน่ายและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมลดลง ดังนั้น จึงควรมีการค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ทดแทนแบบเดิมที่ผู้เรียนคุ้นเคย และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลักมาทดลองใช้กับนักศึกษาซึ่งสื่อวีดิทัศน์จะได้ผลหรือไม่นั้นจะต้องมีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พรเพ็ญ ฤทธิลัน (2554) กล่าวว่า การประเมินก่อนมีการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบก่อนจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนการประเมินขณะทำการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินตรวจสอบโดยสรุปของการเรียนการสอนว่าเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดนักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ Eysenck and Meili (1972) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ อันเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจวัดได้จากการทดสอบระหว่างหรือหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะบอกคุณภาพของผู้เรียนแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร คุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและผู้บริหารอีกด้วย ทั้งนี้

งานวิจัยของ สุนิสา จันทร์เลขา(2551) พบว่า การสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการพัฒนาส่วนประสมผลิตภัณฑ์ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสระแก้วได้ตามคาดหวังของการวิจัย นอกจากนี้ การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อวิธีการสอนก็มีผลต่อการรับรู้ของผู้สอนด้วย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่องดังกล่าวขึ้นมา โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ให้กับครูผู้สอนตามสถาบันการศึกษาต่างๆจะได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์รายละเอียดของวิธีการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ด้วยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 2 เรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” โดยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการท่องเที่ยวชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์

กึ่งแก้ว อาริรักษ์และคณะ (2548) กล่าวว่า ในบรรดาสื่อการสอนที่ได้นำไปใช้เป็นเครื่องช่วยการเรียนการสอนนั้น สื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อหนึ่งที่เข้ามามีบทบาท และอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะคุณสมบัติของวีดิทัศน์เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหลายประการ คือ สามารถนำสิ่งที่อยู่ภายนอกห้องเรียนเข้ามาสู่นักเรียนในห้องได้ สามารถใช้เทคนิคในการถ่ายทำเพื่อให้นักเรียนได้เห็นสิ่งที่เล็กมาก ๆ ได้อย่างชัดเจนด้วยตาเปล่า สามารถตัดต่อแก้ไข หรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้สอน วีดิทัศน์ยังเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ เพราะสามารถดูซ้ำได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจหรือจดจำได้และยังสามารถช่วยครูผู้สอนได้ด้วยการบันทึกภาพการสอนของครูแล้วนำมาเปิดชมเพื่อตรวจสอบความบกพร่อง และข้อผิดพลาดนั้น ๆ เพื่อพัฒนาการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 1 บรรยากาศการเรียนการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์

ที่มา: ผู้วิจัย 25 พฤษภาคม 2557

ในบรรดาสื่อการสอนที่ได้นำไปใช้เป็นเครื่องช่วยการเรียนการสอนนั้น สื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพราะคุณสมบัติของวีดิทัศน์เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้ นภภรณ์ อัจฉริยะกุล และพิไลพรรณ ปุกหุด (2542) กล่าวว่า สื่อวีดิทัศน์สามารถนำสิ่งที่อยู่ภายนอกห้องเรียนเข้ามาสู่นักเรียนในห้องได้ สามารถใช้เทคนิคในการถ่ายทำเพื่อให้นักเรียนได้เห็นสิ่งที่เล็กมากๆ ได้อย่างชัดเจนด้วยตาเปล่า ด้วยวิธีการถ่ายทำคือ การจับภาพระยะใกล้ (Close up or extreme close up) หรือให้ได้เห็นภาพแบบกว้างไกล (Long shot and wide angle) สามารถใช้เทคนิคการถ่ายทำให้นักเรียนเห็น และเกิดความเข้าใจในกระบวนการบางอย่างซึ่งมนุษย์ไม่สามารถเห็นได้ตามปกติ เช่น เทคนิคการถ่ายทำภาพอนิเมชัน (Animation) ช่วยทำให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตเคลื่อนไหวได้เหมือนกับสิ่งมีชีวิต สามารถใช้เทคนิคการซ้อนภาพ (Superimposition) จากแหล่งสัญญาณภาพ 2 แหล่งให้ปรากฏอยู่ในจอได้ในเวลาเดียวกัน สามารถเสนอภาพและเสียงจากสื่ออื่นๆ ที่ใช้กันในสถานการณ์การเรียนการสอนได้เกือบทุกชนิด ซึ่งทำให้รายการสอนนั้นน่าสนใจและชวนให้น่าติดตามมากขึ้น สามารถตัดต่อแก้ไข หรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้สอนโดยไม่สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น และสามารถเผยแพร่ความรู้ออกไปได้อย่างกว้างขวาง

การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

พรเพ็ญ ฤทธิสัน (2554) กล่าวว่า การประเมินก่อนมีการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบดูว่าองค์ประกอบก่อนที่จัดให้มีการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับสติปัญญา ความพร้อม ความสนใจ ค่านิยม เป็นต้น ส่วน การประเมินขณะทำการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมด้านต่างๆของการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาย่อยๆ อัตราการมาเรียน ความสนใจ ความตั้งใจ การร่วมกิจกรรม และ การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินตรวจสอบโดยสรุปของการเรียนการ

สอนว่า เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดนักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ตามปกติการวัดจะมี 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การกำหนดสิ่งที่จะประเมินเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

1. การประเมินก่อนมีการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับสติปัญญา ความพร้อม ความสนใจ ค่านิยม เป็นต้น

2. การประเมินขณะทำการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมด้านต่างๆของการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาย่อยๆ อัตราการเรียนรู้ ความสนใจ ความตั้งใจ การร่วมกิจกรรม

3. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินตรวจสอบโดยสรุปของการเรียนการสอนว่า เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดนักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ตามปกติการวัดจะมี 3 ด้านคือ

3.1 พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านสมองและสติปัญญา แบ่งย่อยได้ 1.) ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการที่จะจดจำกับความรู้ที่รับไปแล้ว 2) ความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถในการตีความ แปลความ และการขยายความ 3.) การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ได้ 4) การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อเท็จจริง หาความสำคัญ และหลักการต่างๆของสิ่งนั้น 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมเข้ามารวมกันหรือทำให้เกิดเรื่องใหม่ สิ่งใหม่ และ 6) การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินสิ่งต่างๆ โดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นเครื่องตัดสิน

3.2 พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจที่แสดงออกมาในรูปของค่านิยม เจตคติ ความสนใจ

3.3 พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้อวัยวะต่างๆของร่างกาย ตลอดจนการประสานงานของประสาทและกล้ามเนื้อ

ความพึงพอใจผู้เรียนที่มีต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

Vroom (1990) กล่าวว่า ระดับของความพึงพอใจของผู้รับบริการ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1) ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกยินดีมีความสุขของผู้รับบริการเมื่อได้รับบริการตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่ เช่น ลูกค้านับประทานอาหารที่ร้านอาหารที่มีชื่อแห่งหนึ่งและไม่ผิดหวังที่อาหารอร่อยและบริการรวดเร็ว หรือลูกค้าเดินทางด้วยรถไฟถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัยตรงตามกำหนด เป็นต้น

2) ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกปลาบปลื้มใจหรือประทับใจของผู้รับบริการที่เกินความคาดหวังที่มีอยู่ เช่น ลูกค้าเติมน้ำมันรถที่สถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่ง พร้อมกับการได้รับการตรวจเครื่องยนต์และเติมลมฟรี หรือลูกค้าไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งและได้รับรางวัลพิเศษโดยไม่ได้อะไรมาก่อน เพราะเป็นลูกค้าที่กำหนดให้รับรางวัล เป็นต้น Kotler (1997) ได้กล่าวถึงระดับความพึงพอใจของลูกค้าว่า ระดับความพึงพอใจจะมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ซึ่งลูกค้าสามารถรู้สึกถึงระดับความพึงพอใจ 3 ระดับดังนี้

1. ถ้าผลงานที่รับรู้ต่ำกว่าความคาดหวัง ลูกค้าจะเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ
2. ถ้าผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ลูกค้าจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ
3. ถ้าผลงานที่รับรู้เท่ากับสูงกว่าความคาดหวังลูกค้าจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยกล่าวคือ วิธีการสอนหัวข้อ “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ด้วยวิธีการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยศึกษาได้ค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสอนทั้งสองอย่างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการเขียนแบบพรรณนาโดยสามารถแสดงกรอบแนวคิดของการวิจัยซึ่งระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนแบบนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 20 คนและกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ จำนวน 20 คน ของนักศึกษารายวิชาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวจำนวน 40 คน ในเรื่อง ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบง่ายออกมาเป็น 2 กลุ่มๆละ 20 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้เลขที่เรียงตามลำดับของนักศึกษาสลับกันไป (ทองใบ สุดซารี, 2549) โดยดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับกล่าวคือ (1) วิธีการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ด้วยวิธีการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยศึกษาได้ใช้การค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียตลอดจนคุณค่าของวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการเขียนวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา (2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์ มีขั้นตอนการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญสร้างสื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ที่ครอบคลุมประเด็น ความหมายของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ลักษณะเฉพาะ ระดับของผลิตภัณฑ์ ส่วนประสมการตลาด วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การตลาด และเทคนิคการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ดำเนินการทดสอบ

ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535) และวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test (Field. 2000) ทั้งสองกลุ่ม และ (3) การวัดระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก ได้ใช้แบบสอบถาม เป็นคำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ(Rating Scale) ประกอบด้วยระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆ โดยมีเกณฑ์การให้ค่าคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือวิจัยต่างๆ โดยการหาความตรงด้านเนื้อหา ความเชื่อถือได้ อำนาจการจำแนก และค่าประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ (Nunnally. 1978) ใช้ระยะเวลาการวิจัยเป็นเวลา 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2555 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2556

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์รายละเอียดของวิธีการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ด้วยวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

1.1 วิธีการสอนแบบปกติ เป็นวิธีสอนโดยใช้การบรรยายคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอกเล่า อธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนซักถาม แล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้เรียนรู้เนื้อหาสาระหรือข้อความรู้จำนวนมากพร้อมๆ กันได้ในเวลาที่จำกัด สำหรับข้อดีของวิธีสอนโดยใช้การบรรยาย ได้แก่ เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลาน้อย เมื่อเทียบกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ เป็นวิธีสอนที่ใช้กับผู้เรียนจำนวนมากได้ เป็นวิธีสอนที่สะดวก ไม่ยุ่งยาก และเป็นวิธีสอนที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้มาก ส่วนข้อจำกัดได้แก่ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทน้อย จึงอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการบรรยาย เป็นวิธีสอนที่อาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจผู้เรียน ผู้เรียนอาจขาดความสนใจ และถ้าผู้สอนขาดการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม ผู้เรียนอาจเกิดความไม่เข้าใจ และไม่สามารถซักถามได้ (ถ้าผู้บรรยายไม่เปิดโอกาส) และเป็นวิธีสอนที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 วิธีการสอนแบบใช้สื่อวีดิทัศน์ คือ กระบวนการที่ผู้สอนได้ใช้วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ เป็นตัวกลางในการสื่อความหมายใด ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วยการทำสิ่งที่ซับซ้อนหรือเป็นนามธรรมเข้าใจยาก ให้เป็นรูปธรรมที่เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถเรียนรู้ได้ในปริมาณที่มากขึ้น คุณค่าของวิธีสอนโดยการใช้สื่อ ได้แก่ ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น ผู้เรียนสามารถจำได้มากและนานขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้ และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. 2552)

สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะด้วยสื่อชนิดใดต่างก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียในการใช้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของผู้สอนที่ต้องการให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างไร สื่อมีหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นตัวกลางเป็นเครื่องทุ่นแรง เป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ตรงกันและให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีความคาดหวังของผู้สอนเป็นจุดเริ่มต้นและความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นผลลัพธ์หลังจากการสื่อสาร ทั้งนี้ การสอนแบบปกติเป็นการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ส่วนการสอนที่ใช้ชีวิตทัศน์เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีข้อดีและข้อเสียดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการสอนแบบปกติกับแบบใช้ชีวิตทัศน์

วิธีการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
แบบปกติ	1. บอกเล่าข้อมูลตรงๆ ตามลำดับ 2. มีรวมประสบการณ์ซึ่งสร้างแรงบันดาลใจ 3. กระตุ้นการคิดไปสู่การถกเถียงแบบเปิด 4. มีประโยชน์สำหรับกลุ่มใหญ่	1. ผู้เชี่ยวชาญไม่ใช่ผู้สอนที่ดีเสมอไป 2. ผู้เรียนจะทำตัวเป็นเพียงผู้ฟัง 3. วัดผลการเรียนยาก 4. เป็นวิธีการสื่อสารทางเดียว
แบบใช้ชีวิตทัศน์	1. เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความรู้สนุกสนานและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย 3. สื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน 4. ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย 5. สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ 6. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ 7. การใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น 8. ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน	1. หลอดฉายขาดระหว่างการใช้เครื่อง 2. ติดขัดขณะดำเนินรายการ 3. ห้องมีแสงสว่างมากทำให้เห็นภาพไม่ชัดเจน 4. เรียงลำดับและกลับภาพผิดๆถูก 5. คำพูดกับภาพไม่ตรงกัน 6. ภาพไม่สัมพันธ์กับผู้ชม 7. มีแสงสว่างจ้าปรากฏบนจอ 8. ผู้พูดหันหลังให้ผู้ชมมากเกินไป

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า เกณฑ์การสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางและที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก หากขาดเกณฑ์อันใดอันหนึ่งการสอนก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จได้ เนื่องจากในการเรียนการสอนนั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีบทบาทร่วมกันทั้งด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ โดยวิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางนั้นถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่ครูสามารถเลือกใช้ได้ แต่ควรให้เหมาะสมกับสถานการณ์การที่การสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางเกิดเป็นปัญหาขึ้นมา ก็เนื่องจากครูมักใช้เป็นประจำอยู่แนวทางเดียวต่อเนื่องไปตลอด จึงทำให้ไม่เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เนื่องจากแนวการสอนเพียงแนวเดียวไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบทุกด้านเสมอไป

ดังนั้น ผู้สอนควรนำเอาวิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาผสมผสานรวมกับการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เข้ามาใช้ร่วมกันเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนควบคู่ไปกับการเรียนทฤษฎีด้วย นอกจากนี้ยัง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ได้เห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วมกันมีการทำงานร่วมกัน ฝึกฝน ให้รู้จักการใช้เทคนิคและวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง มีอิสระและมีความรับผิดชอบ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบวิธีปกติกับแบบใช้ สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนเรียนด้วยวิธีการสอนแบบวิธีปกติกับแบบใช้สื่อ วีดิทัศน์เป็นหลัก ด้วยสถิติ Independent Sample t-test

นักศึกษา	n		S.D.	t	P-Value
กลุ่มควบคุม	20	19.80	2.19089	.359	.721
กลุ่มทดลอง	20	20.05	2.21181		

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษา ก่อนเรียนทั้งสองวิธีการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ที่ใกล้เคียงกัน ทำให้นัยสำคัญทางสถิติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบวิธีปกติกับแบบใช้สื่อ วีดิทัศน์เป็นหลัก ด้วยสถิติ Independent Sample t-test

นักศึกษา	n		S.D.	t	P-Value
กลุ่มควบคุม	20	22.25	2.35919	3.585***	.001
กลุ่มทดลอง	20	24.65	1.84320		

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษา หลังเรียนทั้งสองวิธีการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน โดยกลุ่ม ทดลองมีคะแนนค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มควบคุม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิธีการสอน แบบวิธีปกติกับแบบใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก ด้วยสถิติ Dependent Sample t-test

การเปรียบเทียบ	n		S.D.	ΣD	ΣD^2	t	P-Value
ก่อนเรียน	20	19.8	2.19089	49	137	11.6***	.000
หลังเรียน	20	22.25	2.35919				

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษา กลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิธีการสอนแบบวิธีปกติกับแบบใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก ด้วยสถิติ Dependent Sample t-test

การเปรียบเทียบ	n		S.D.	ΣD	ΣD^2	t	P-Value
ก่อนเรียน	20	20.05	2.21181	92	454	16.158***	.000
หลังเรียน	20	24.65	1.84320				

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

ตารางที่ 7 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลัก

ลำดับ	เนื้อหา	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1	ภาพจากสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.96	มาก
2	ภาพสอดคล้องกับบทเรียน	3.92	มาก
3	สื่อวีดิทัศน์มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.92	มาก
4	ความสะดวกในการใช้สื่อวีดิทัศน์	3.83	มาก
5	เนื้อหาความรู้จากสื่อวีดิทัศน์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา	3.83	มาก
6	อธิบายเนื้อหาเข้าใจง่าย	3.79	มาก
7	เนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียน	3.71	มาก
8	ภาพรวมของสื่อวีดิทัศน์มีความน่าสนใจและเหมาะที่จะนำมาใช้กับการสอน	3.71	มาก
9	สื่อวีดิทัศน์เสริมสร้างความเข้าใจในบทเรียน	3.63	มาก
10	เสียงบรรยายจากสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจนน่าฟังและชวนติดตาม	3.62	มาก
รวม		3.79	มาก

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีระดับความพึงพอใจต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลักในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ซึ่งอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาในแต่ละประเด็นความพึงพอใจจะเห็นได้ว่า ประเด็นภาพจากสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยที่ 3.96 ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นประเด็นภาพสอดคล้องกับบทเรียนและสื่อวีดิทัศน์ช่วยกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.92 ในระดับมาก เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ ส่วนประเด็นที่เป็นลำดับท้ายสุดคือ ประเด็นเสียงบรรยายจากสื่อมีความชัดเจนน่าฟังและชวนติดตาม มีค่าเฉลี่ยที่ 3.62 แต่ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลถึงองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนการสอนทั้งแบบที่ยึดครูและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นล้วนมีเป้าหมายเพื่อที่จะให้บรรลุซึ่งผลสำเร็จที่ตั้งไว้ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพิ่มขึ้นด้วยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการเรียนแบบผสมผสานสามารถแบ่งออกเป็น (1) การผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนบนเว็บกับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม เช่น การเรียนในห้องเรียนเสมือนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน วิดีโอสตรีมมิง เสียง และข้อความ (2) การผสมผสานวิธีสอนที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เช่น แนวคิดสร้างสรรค์ นิยม แนวคิดพฤติกรรมนิยมและแนวคิดพุทธินิยม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากการเรียนที่ดีที่สุด ซึ่งอาจใช้หรือไม่ใช้เทคโนโลยี เทคโนโลยีการสอนก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Graham (2003) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการผสมผสานระบบการเรียน ที่หลากหลายเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่หลากหลายในการเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Carman (2005) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้เข้าด้วยกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ (3) การผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนทุกรูปแบบกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมที่มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนซึ่งเป็นมุมมองที่มีผู้ยอมรับกันอย่างแพร่หลายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Bersin (2004) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการบูรณาการการเรียนแบบเผชิญหน้า การเรียนด้วยตนเอง และการเรียนแบบร่วมมือแบบออนไลน์เข้าด้วยกัน และ (4) การผสมผสานเทคโนโลยีการเรียนการสอนกับการทำงานจริง เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมในองค์กร เป็นการผสมผสานการเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ ในการส่งผ่านความรู้ในการเรียนและการฝึกอบรม

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นหลักในการเรียนการสอนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว” อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับทฤษฎีของ Kotler (1997) ซึ่งระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจะมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ซึ่งผู้เรียนสามารถรู้สึกถึงระดับความพึงพอใจ 3 ระดับ คือ ไม่พอใจ พอใจ และพอใจอย่างมาก ตามประสบการณ์และทักษะในการรับรู้ วิเคราะห์ประเมินผลของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1990) ที่กล่าวว่า การที่จะจูงใจให้พนักงานทำงานเพิ่มขึ้นนั้น จะต้องเข้าใจกระบวนการทางความคิดและการรับรู้ของบุคคลก่อน โดยปกติเมื่อคนจะทำงานเพิ่มขึ้นจากระดับปกติ เขาจะคิดว่าเขาจะได้อะไรจากการกระทำนั้นหรือการคาดคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้น เมื่อเขาได้แสดงผลของบางอย่างในกรณีของการทำงาน พนักงานจะเพิ่มความพยายามมากขึ้น เมื่อเขาคิดว่าการกระทำนั้นนำไปสู่ผลลัพธ์บางประการที่เขามีความพึงพอใจ เช่น เมื่อทำงานหนักขึ้นผลการปฏิบัติงานของเขาอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้น ทำให้เขาได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งและได้ค่าจ้างเพิ่มขึ้น ค่าจ้างกับตำแหน่งเป็นผลของการทำงานหนักและเป็นรางวัลที่เขาต้องการ เพราะทำให้เขารู้สึกว่าได้รับการยกย่องจากผู้อื่นมากขึ้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมต ชุมพล (2554) เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียน การคิดสังเคราะห์ และการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบ Big 6 Skills กับแบบเรียนออนไลน์แบบปกติ นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบ Big 6 Skills มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียน และการรู้สารสนเทศ สูงกว่านิสิตที่เรียนด้วยแบบเรียนออนไลน์แบบปกติ แต่นิสิตทั้งสองกลุ่มมีการคิดสังเคราะห์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจที่คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปต่อยอดเพื่อเป็นประเด็นการศึกษาในโอกาสครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างสื่อวีดิทัศน์ที่สร้างโดยผู้สอนกับสื่อวีดิทัศน์ที่สร้างโดยผู้เรียน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเป็นวิชาเอกกับนักศึกษาที่เลือกเรียนเป็นวิชาโท

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อาริรักษ์และคณะ. (2548). การจัดการความรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์. เมธิทิปส์.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การออกแบบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองใบ สุดชาติ. (2549). การวิจัยเชิงปฏิบัติการทางธุรกิจ: เทคนิคนอกเหนือตำรา. อุบลราชธานี: คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และพิไลพรณ ปุกหุด. (2542). “สื่อภาพทัศน์” เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพนิ่งและภาพยนตร์ หน่วยที่ 14. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวิทย์สาส์น.
- พรเพ็ญ ฤทธิสัน. (2554). การวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข (2552). Backward Design and Child – Centered .กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิสา จันทรเลขา. (2551). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องส่วนประสมผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาระดับ อนุปริญญาวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ด้วยการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว.
- สุมิตร คุณานุกร. (2542). กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมต ชุมพล. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดสังเคราะห์และการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบ Big 6 skills กับบทเรียนออนไลน์แบบปกติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bersin, Josh. (2004). The Blended Learning Book: Best Practices, Proven Methodologies, and Lessons Learned Hardcover – October 7, 2004

- Carman , J.M. (2005). Blended Learning Design : Five Keys Ingredients.(online) Available from <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20L.pdf>. (Nov 1 , 2014)
- Eysenck, J.J. , Arnold, W, and Meili, R. (1972). Encyclopedia of Psychology. London : Search Press Limited.Field. (2000). Discovering Statistics Using SPSS for Windows. London: Sage Publications.
- Graham , C.R. ; Allen , S. & Ure , E. (2003). Blended Learning Environments : A Review of the Research Literature. Unpublished Manuscript , Provo , UT.
- Kotler. (1997). Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control.9th Edition. Prentice Hall.Nunnally, J.C. (1978). Psychometric Theory. 2 nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Vroom. (1990).Manage people not personnel: Motivation and performance appraisal. Boston: Harvard Business School Press.

